

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΛΙΒΙΑ

ΚΑΙ Η ΘΥΓΑΤΗΡ ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Γ'.

Πρὸ μικροῦ ἐκ τῆς τελευταίας αὐτοῦ στρατείας ἐπανακάμψας ὁ Τι-
βέριος εἶχε δι' ἀπλοῦ βλέμματος ἐπισκοπήσει τὴν κατάστασιν καὶ κα-
λῶς αὐτὴν ἀναμετρῶν, διέγνω ὅτι ἦν ἡκιστα αὐτῷ εὐνοϊκὴ. Ἡ ἐπιτορὴ
τῆς Ἰουλίας εὗρητο εἰς τὸ μεσουράνημα αὐτῆς· στοῖχος πριγκίπων καὶ
πριγκιπισσῶν περιεπτοίχιζε τὴν γόνιμον μητέρα καὶ ἐξετρέφετο ἤδη
ὕπὲρ τῆς δυναστείας. Ὁ πρεσβύτατος τῶν υἱῶν αὐτῆς, ὁ Γάιος Καί-
σαρ, ἐπίδοξος διάδοχος, κατέκτα πλείονον ἡμερῶν ἔδαφος ἐν τῷ
σταδίῳ τῆς εὐνοίας τοῦ δημοσίου. Ὁ Αὐγούστος πάσῃ δυνάμει εἰς
τοῦτο συνετέλει, ἀνυπομονῶν δὲ νὰ περιποιήσῃ καὶ σωρεύσῃ ἐπ' αὐτὸν
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πλείονας τιμὰς, προῦκάλει παρὰ τῆς συγκλή-
του εὐνοϊκώτατα ὑπὲρ αὐτῶν προνόμια. Οἱ πρίγκιπες ὑπὸ τοῦ πλήθους
προσκυνούμενοι καὶ ἐπευφημούμενοι ἦσαν τοῦ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος τὸ
ἀντικείμενον· κατέκουν παρὰ τῷ Αὐγούστῳ, ὅστις προϊστάτο τῆς ἀγω-
γῆς αὐτῶν ἐν παντὶ ἐφαμίλλους ἐαυτῷ θέλων νὰ τοὺς ἀναδείξῃ, ἀγω-
νιζόμενος δὲ νὰ μεταδῷ αὐτοῖς καὶ αὐτὸν τὸν γραφικὸν του χαρακτῆρα.
Ἐν τῇ οἰκογενειακῇ τραπέζῃ ἡ θέσις αὐτῶν ἦν ἐν δεξιᾷ τοῦ Καίσαρος
ἐπὶ τοῦ τρικλινίου. Ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ἵππευσεν παρὰ τῷ αὐτοκράτορι
ἢ ἐπωχοῦντο ἐπὶ φορείου, ὅπερ προηγείτο τοῦ τοῦ Καίσαρος. Ὁ δὲ Τι-
βέριος δὲν ἤρκει μόνον ὅτι ἔζη ἐν τῇ σκιᾷ, ἀλλὰ καὶ ὀχληρὸς ἀπέβαινε.
Καὶ αὐτὸ τὸ τῆς δημαρχίας ἀξίωμα, δι' οὗ εἶχε περιβληθῇ δὲν ἴσχυε
νὰ σώζῃ αὐτὸν ἐκ τῶν λοιδοριῶν. Ἐν ἡλικίᾳ ἑξ καὶ τριάκοντα ἐτῶν
παρὰ τὰς νίκας καὶ τὰς οὐχὶ εὐαριθμούς εἰς τὸ κράτος ὑπηρεσίας αὐτοῦ
ὕπεχρεοῦτο ἐν πάσῃ στιγμῇ νὰ ὑπομένῃ τὸ ὑπεροπτικὸν ὄρατος τῶν ἐξ
αἵματος πριγκίπων καὶ τῆς αὐλῆς αὐτῶν. Παρὰ τῷ δήμῳ ψυχρὰς
ἤξιοῦτο ὑποδοχῆς, ἀνεξάντλητοι δὲ ἦσαν οἱ σαρκασμοὶ τῆς κοινωνίας
πρὸς τὸν οὕτω τυφλὸν ἢ ἀνεκτικὸν τοῦτον σύζυγον, τὸν ἀπαθῶς ἔχοντα
ἢ μυωπάζοντα εἰς τὰς τῆς συνεύνου ἀναιδείας. Τὴν Ἰουλίαν ὁμῶς ἠνώ-
χλει διὰ λόγους περισσοῦς καὶ αὐτὴ τοῦ Τιβερίου ἡ παρουσία· καὶ ἐπε-

¹ Συνέχεια· ἴδε προηγ. φυλλάδιον.

χείρησε λοιπὸν νὰ παραπείσῃ τὴν μητέρα, ὃ δὲ μισητὸς τῆς Λιβίας υἱὸς ἐνετάλη νὰ μεταβῇ εἰς Ἀσίαν, ἵνα διαπολεμῇ τοὺς Πάρθους. Οὕτως ἀπεφεύγετο δῆθεν ἡ ἐνδεχομένη μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῶν Καισαριδῶν σύγκρουσις, ὣν τὸν ἀνατέλλοντα ἀστὲρα οὐδὲν ἔπρεπε νὰ ἐπισκιάζῃ. Παραπλήσιόν τι εἶχε συμβῇ καὶ κατὰ τὸν πρῶτον τῆς Ἰουλίας γάμον. Ὁ Μάρκελλος, ὅστις ὡς σύζυγος τῆς Ἰουλίας διεδραμάτιζε τότε τὸ λαμπρὸν ὅπερ νῦν ὁ υἱὸς τῆς αὐτῆς Ἰουλίας πρόσωπον, ὃ ἄρτι γενειάζων Μάρκελλος, μεθύων ἐκ τῆς δημοτικότητος ἧς ἀπήλαυσε καὶ τῆς παρὰ τῷ δεσπότη εὐνοίας, εἶχε τολμήσει νὰ συναγωνισθῇ ἐν τῇ ἐπιρροῇ μετὰ τοῦ Μάρκου Ἀγρίππα καὶ — σημεῖον χαρακτηριστικὸν — ὁ παῖς οὗτος εἶχεν ὑπεριχύσει παρὰ τῷ νικητῇ τοῦ Ἀκτίου. Ὁ Αὐγούστος νοσῶν καὶ τὸν ἔσχατον διατρέξας κίνδυνον, εἶχε μεταβιβάσει τὸν δακτύλιον τῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὸν πλήρη δόξης ὑπαρχον αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ ὁ μικρὸς ἀετιδεὺς ὄλος ἐξ ὀργῆς πορφυροῦς, ἔρρηξε δεινὰς κραυγὰς καὶ ἐθορύβησε τεσοῦτον, ὥστε μόλις ἀναρρώσας ὁ Καῖσαρ ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν παιδικὴν ταύτην ἀξίωσιν, θυσιάζων εἰς αὐτὴν τὸν Ἀγρίππαν, ὅπερ ὁ Πλίνιος ἀποστολὴν τοῦ τελευταίου τούτου ἀποκαλεῖ ἀξιοθρήνητον. Γνωστὸν πῶς ὁ γηραιὸς στρατιώτης προσηνέχθη ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀποδεχθεὶς τὴν ἀποστολὴν ἐνεπιστεύθη ταύτην εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ, αὐτὸς παραμείνας παρὰ τὰ ἰταλικά ὄρια. Ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς εὐλάβεια τοῦ Τιβερίου δὲν ἐπέτρεπεν αὐτῷ τὴν τόλμην τοῦ νὰ δυσχερεστήσῃ αὐτούς. Ὅ,τι ἄλλως τε ὁ ἀπαραίτητος τοῦ Αὐγούστου φίλος ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ ἑαυτῷ θὰ ἦτο ἤδη ἄκκιρον. Ὁ Τάκιτος ἐπαινεῖ τοῦ Τιβερίου τὴν μετριοπάθειαν, ἀλλ' ἡ ἀρετὴ αὕτη δὲν καθίστα αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν ὕβριν ἀναίσθητον, ἐμπνέουσα μόνον αὐτῷ ἰσχυρὰν τινα παθητικότητα. Ἡ μελαγχολία, ἡ ἀπογοήτευσις ἔπεισαν αὐτὸν νὰ διαρρήξῃ πάσῃ θυσίᾳ τὴν ἐνώσιν ἐκείνην, ἧς τὸ ἄχθος ἐπίεζεν αὐτόν. Εἶχε μέχρι τρυγὸς κενώσει τὸ ποτήριον τῶν πικριῶν, ὅσαι πάντοθεν τῷ ἐπεσωρεύοντο ἐκ τῆς ζηλοτυπίας τῶν νεαρῶν πριγκίπων καὶ τῆς ἀμειλίχτου ἐχθρότητος τῆς ἰδίας συζύγου. Ἐπόθει τὴν ἀπόλυτον μόνωσιν, ἐν σιγηλῷ καὶ μεμακρυσμένῳ ἄσυνῳ, σὺντροφον δὲ μονὴν τῶν Μουσῶν τὴν ἀπόλαυσιν. Ἐνεφιλοχῶρει ἴσως ἐν ταῖς ἀποφάσεσιν αὐτοῦ καὶ τις μυστικὸς ὑπολογισμὸς καὶ ἐσκόπει πιθανῶς νὰ προκαλέσῃ τὰς σοβαρὰς σκέψεις τοῦ ἀγνώμονος πανθεροῦ αἰσθανομένου τὸ ἐκ τῆς ἀπουσίας ἐκείνου κενὸν καὶ τὸ ἄτοπον τῆς ἀντιχαραστάσεως ἀνδρὸς τοιούτου διὰ μεираκίων ἀνήθων. Ἐδήλωσε λοιπὸν ὅτι ἡ ὑγεία αὐτοῦ δὲν τῷ ἐπέτρεπεν οὐ μόνον νέαν ν' ἀναλάβῃ ἐκστρατείαν, ἀλλὰ καὶ ὑπεχρέου αὐτὸν νὰ παραιτηθῇ πάντα τ' ἀξιώ-

ματα. Ὁ κύτοκράτωρ εἰς ταῦτα δὲν ἠθέλησε πίστιν νὰ παράσχη· ἐνέμεινεν, ἐκέτευσεν, ἀλλὰ μάτην!

Κατέλιπε τὴν Ρώμην καὶ τὴν Ἰταλίαν κατευθυνόμενος εἰς Ρόδον. Ὁ Αὐγούστος δὲν ἠπατήθη. Διὰ τῆς ἀποχωρήσεως ταύτης ὁ Τιβέριος κατήγγελλε τὸ μετὰ τῆς Ἰουλίας διαζύγιον αὐτοῦ. Ὁ κοσμοκράτωρ δὲν ἐδέχθη ἄνευ πικρίας τὴν προσβολὴν. Ἡ ἀποχώρησις τοῦ Τιβερίου, παρατηρεῖ ὁ Πλίνιος, συναριθμεῖται εἰς τὰ αἴσχη καὶ τὰς μεγάλας θλίψεις τοῦ οἴκου τοῦ Αὐγούστου. Χάρις δὲ ταῖς ἐνεργείαις τῆς Ἰουλίας καὶ τοῦ Σεμπρωνίου Γράκχου ἡ ἐκουσία αὕτη ἀποχώρησις δὲν ἐβράδυνε νὰ μεταβληθῇ εἰς ὑποχρεωτικὴν ἐξορίαν. Ὁ Τιβέριος κατέλιπε τὴν Λιβίαν μόνην εἰς τὴν διάκρισιν ἀμειλίκτων τῶ ὄντι σκευωριῶν, ἡ Ἰουλία καὶ ἡ Σκριβωνία ὑπερίσχυον, ὅπισθεν δὲ αὐτῶν συνωθοῦντο πάντες οἱ τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς πολέμιοι. Ὑπελείπετο ἤδη νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς περιστάσεως ὅπως διανοίξωσι μετὰ τοῦ Τιβερίου καὶ τοῦ τετραυματισμένου πενθεροῦ ἄδυσσαν τοιαύτην, ἥτις θὰ καθίστα τὴν ἐπάνοδον ἀδύνατον, ἀποπέμπουσα ἅπαξ διὰ παντός τὸν παρείσακτον τοῦτον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἰουλείου. Ὁ σκοπὸς ἦν οὐχὶ ἀνεπίτευκτος· ἀπρητεῖτο μόνον νὰ ἐπιδιωχθῇ σπουδαίως καὶ μετ' ἀποφάσεως καὶ δυστυχῶς ἡ Ἰουλία ἦν λίαν ἐλαφρά, ἡ δὲ Λιβία ἄγαν ἔμπειρος· ἔρξατο ἐν τούτοις ὁ ἀγὼν.

Τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ νεαρᾷ τῆς Ρώμης εὐγενείᾳ κατεῖχεν ὁ Σεμπρώνιος Γράκχος, ἄριστα πεπροικισμένος καὶ μεμορφωμένος, διδάσκαλος ἐν πάσαις τοῦ βίου ταῖς ἀπολαύσεσι, τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον ἐπικίνδυνος, καθόσον τὰ προσόντα ταῦτα ἐχρησιμοποιεῖ κατὰ προτίμησιν ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἄλλων. Ὁ ἀνὴρ οὗτος, ὁ ἐπὶ Ἀγρίππα ἐραστῆς τῆς Ἰουλίας, ὃν ἐκείνη εἶχεν ἐγκαταλίπει, νέον γάμον συνάψασα, δὲν συνεχώρει τῷ Τιβερίῳ ὅτι πρὸς στιγμὴν εἶχε διαταράξει τὰς ἀποκρύφους αὐτοῦ σχέσεις. Μετὰ τὸν πρῶτον τῆς Ἰουλίας ἐκ τοῦ Τιβερίου τοκετόν, θανόντος τοῦ βρέφους, ὁ Τιβέριος εἶχε κατὰ μικρὸν ἀπομακρυνθῇ αὐτῆς, ὁ δὲ Σεμπρώνιος ἐπιληφθεὶς δεξιότατα τῆς εὐκχιρίας, ἀνεκτήσατο τὴν ἐρωμένην καὶ λείαν του. Ὅπωςδὴποτε ἡ ἐπελθούσα μετὰ τοῦ Τιβερίου ἀπελθόντος ρῆξις εἶχε παροξύνει τὰς ὁρμὰς τοῦ ἀκολάστου ἄμα καὶ τοῦ σκευωροῦ. Μῖσος θανάσιμον ὑπῆρχε μετὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ Τιβερίου, ὅστις ἄλλως τὰ πάντα ἐγίνωσκε. Τὸ σχέδιον ἦν ἀπλούστατον· νὰ δηλητηριασθῇ ἡ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Αὐγούστου γενομένη πληγὴ, νὰ ἐξαφθῇ καὶ νὰ ὑπεκκαυσθῇ αὐτοῦ ἡ ἀδελφονία καὶ ἡ ἀγανάκτησις πρὸς τὸν Τιβέριον, τὸν ἀσεβοῦντα πρὸς τὸν κάλλιστον τῶν πατέρων καὶ στασιάζοντα πρὸς τὸν κυρίαρχον αὐτοῦ. Ἡ Ἰουλία ἔγραφε τῷ αὐτο-

κράτορι ἐπιστολάς ὑπὸ τοῦ Σεμπρωνίου ὑπαγορευόμενας, μεστὰς μνησι-
κάκων αἰτιάσεων, αἵτινες ὑπῆρξαν διαρκές κατὰ τοῦ Τιβερίου κατη-
γορητήριον ἐπὶ τετραετίαν συνεχισθέν, κατὰ τὸ τέρμα τοῦ ὁποίου δ'
ἀπὼν ἐγένετο προγεγραμμένος. Οὕτω διέρρηξεν ἡ Ἰουλία τὸν φραγμόν,
ἀπαλλαγεῖσα δὲ τοῦ ὀχληροῦ αὐτῆς ἐπιτηρητοῦ, ἐνόμισεν ὅτι ἡδύνατο
νὰ ἀψηφῇ πάντα σεβασμὸν ἀνθρώπινον ὡς πρὸς τὸν δεσμὸν ἐκεῖνον
ὅστις κατὰ νόμον δὲν ἔπαυσεν ἐν τούτοις ὑφιστάμενος. Ὁ Αὐγούστος
ὑπὸ νέας καταληφθεὶς στοργικῆς ἀδυναμίας ἐπλήρου αὐτὴν μερίμνης
καὶ περιποιήσεως, ὥσεί τὴν πρὸς αὐτὴν φιλοστοργίαν εἶχεν ἐπαυξήσει
τοῦ Τιβερίου ἡ διαγωγή. «Οἱ βασιλεῖς, γράφει Δίων ὁ Κασσιος, πᾶν
ἄλλο μᾶλλον γινώσκουσιν ἢ ὅ,τι τελεῖται ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῶν οἴκῳ· καὶ
ἐνῶ ἕκαστος γινώσκει καὶ τὰς ἐλαχίστας αὐτῶν πράξεις, οὐδὲν τῶν
περὶ αὐτοὺς συμβαινόντων μανθάνουσι». Ταῦτα ἠλήθευον ἐπακριδῶς
ὡς πρὸς τὸν Αὐγούστον. Ὑπελάμβανε τὴν θυγατέρα του ὡς πρότυπον
τιμῆς καὶ ἀρετῆς, αἱ δὲ ἐπιπλήξεις αὐτοῦ ἀφαιρών μᾶλλον εἰς τῶν τύ-
πων τῆς εὐπρεπείας τὴν ἀθέτησιν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀγρίππα
εἶχον φθάσει εἰς τὰς ἀκοάς αὐτοῦ πληροφορίαι περὶ ἀτασθάλων αὐτῆς
κινήματων, ἀλλ' ἡ ἐξέτασις διέψευδε τὰ τριαῦτα θρυλήματα. Ἀπλοῦν
βλέμμα περὶ αὐτὸν ἐπὶ τῶν τέχνων τῆς Ἰουλίας ἤρκει νὰ καθησυχάσῃ
αὐτόν. Τὰ φίλτατα ταῦτα παιδία ἔφερον μέχρις ἀπιστεύτου βαθμοῦ
τοὺς χαρακτῆρας τοῦ Ἀγρίππα, ὁ δὲ Αὐγούστος ἡσχύνετο ἐπὶ τῇ
γεννηθείσῃ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀμφιβολία.

Ἐκείνη ἐν τούτῳ πᾶσαν ἀποπτύουσα αἰδῶ κατήρχετο πᾶσαν ἡμέ-
ραν τὴν φρικώδη κλίμακα. Ἡ Λιβία ἀπαθὴς ἐκαραδόκει, ἔτοιμος νὰ
σπεύσῃ καὶ κατακρημνίσῃ εἰς τὸ βάραθρον τὴν ἀντίπαλον αὐτῆς, ἀλλ'
ᾤφειλε ν' ἀναμένη τὴν εὐκαιρον στιγμήν. Ψυχρὰ καὶ ἄφωνος ἐφύλατ-
τεν, ὡς ἐνεδρεύει ὁ ὄφις τὸ θυμὸν του· μικρά τις ἀπερισκεψία ἢ σπουδὴ
τὸ πᾶν ἡδύνατο νὰ ματαιώσῃ. Εὐκόλον δὲν ἦτο νὰ διαμφισβητήσῃ
τις τὸν θησαυρόν του εἰς τετυφλωμένον πατέρα, ὅστις μὴ ἀρκούμενος νὰ
χαρακτηρίσῃ ὡς συκοφαντίας τὰς κατ' αὐτῆς κυκλοφορούσας φήμας
προέβαινε μέχρι τοῦ νὰ θεωρῇ τὴν Ἰουλίαν του ὡς τὸ ἰδεῶδες τῆς
ἀγνότητος. «Τοιαύτη, ἔλεγε τοῖς φίλοις αὐτοῦ, ἦν βεβαίως ἡ Κλαυ-
δία, περὶ ἧς ἡ ἱστορία ὁμιλεῖ». Ἡ Κλαυδία Κουῖντα ἄλλοτε κατὰ
τὸν δεύτερον Λιβυκὸν πόλεμον εἶχε θαυμασίως συγχύσει τοὺς ἑαυτῆς
κατηγοροὺς. Πλοῦτον ἐξ Ἑλλάδος κομίζον τὸ ἄγαλμα τῆς μητρὸς τῶν
θεῶν εἶχεν ἐξοκεῖλει οὐχὶ μακρὰν τοῦ λιμένος τῆς Ὀστίας, οἱ δὲ μάν-
τεις ἐκήρυττον ὅτι μόνον γυνὴ ἐντιμος θὰ κατῴρθου ὥστε νὰ ἐπαναλάβῃ
τὸν πλοῦν ἢ ναῦς. Τότε ἐξ ὁμίλου γυναικῶν ὑπάνδρων προελθουσῶν

ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ ἀγάλματος ἀποσπᾶται ἡ Κλαυδία καὶ δράττεται τῆς κώπης, τὴν Κυβέλην ἐπικαλουμένη. ὦ! τοῦ θαύματος! ὑπὸ τὴν ἀσθενῆ ἐκείνην χεῖρα ὁ βαρὺς ὄγκος συγκλονεῖται, ἀνέρχεται τὸν Τίβεριν καὶ φθάνει εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας τοῦ λαοῦ. Ὅποια ἀλλόκοτος πλάνη ἡ τῆς συγκρίσεως τῆς Ἰουλίας μετὰ τῆς γυναικὸς ἐκείνης, ἥς τὴν ἀρετὴν οἱ θεοὶ διεπίστωσαν καὶ ἦν ἀγαλμα χαλκοῦν ἀπηθανάτισεν ἐν Ρώμῃ!

Ὁ Αὐγούστος εἶχεν ἡλικίαν ἐνὸς καὶ ἐξήκοντα ἐτῶν, ἦν δὲ ἐν τῷ κολοφῶνι τῆς δόξης, τῆς ἰσχύος καὶ οἰκογενειακῆς εὐδαιμονίας του. Ὅτε τὴν ἀνδρικήν περιεβλήθησαν στολὴν ὁ Γάιος τὸ πρῶτον, βραδύτερον δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Λούκιος, παρέστησαν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ καὶ ἔκτοτε ἀνακηρυχθέντες τῆς νεότητος ἡγεμόνες αἱ δύο οὗτοι τῆς Ἰουλίας υἱοὶ ἐν τῇ λαμπρᾷ αὐτῶν ἀργυρᾷ πανοπλίᾳ ὠδήγουν εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Ἀρεως τὴν Ἴλην τοῦ ρωμαϊκοῦ ἱππικοῦ. Αὐτὸς οὗτος ὑπὸ τῆς συγκλήτου προσκυνούμενος διὰ τοῦ τίτλου πατὴρ τῆς πατρίδος, ὁ εὐτυχῆς δεσπότης ἤκουεν ἑκατομμύρια φωνῶν μέχρι νεφελῶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀναδιβάζοντα. Ἦν δὲ ὁ τίτλος ἐκεῖνος ἡ ὑψίστη τῶν τιμῶν ὅσας ἠδύνατο ἡ Ρώμη νὰ ἐπιβραβεύσῃ τοῖς εὐνοουμένοις αὐτῆς. Ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ ἐορταὶ ἐτελέσθησαν, ὧν προεξῆρχεν ὁ Αὐγούστος πανταχοῦ παραστατούμενος ὑπὸ τῆς Ἰουλίας, τοῦ ὑπερτάτου τῆς γενεᾶς αὐτοῦ ἐγκαυχήματος.

Καὶ τίς πατήρ τῷ ὄντι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ θυγατρὶ δὲν θὰ ἐσεμνύνετο; Ἰνα περὶ τοῦ κάλλους αὐτῆς μόνον λαλήσωμεν, ἡ εὐγένεια ἐπήνθει ἐπὶ τῶν χαρακτήρων αὐτῆς, ὧν ἡ συνήθης ἔκφρασις ἦν μᾶλλον αὐστηρά, καὶ χάρις δαφιλῆς. Ἡ εὐθεῖα γραμμὴ ἥτις ἀπὸ τοῦ μετώπου κατερχομένη διέγραφε τοῦ ἐλληνικοῦ τύπου ρῖνα ἑκαμπυλοῦτο ἐλαφρῶς ἄνωθεν τῶν ὀμμάτων, παρέχουσα εἰς τὴν μορφήν σκιερὸν καὶ πῶς τραχύ τι ἦθος, χαρακτηριστικὸν τοῦ καισαρικοῦ γένους σημεῖον. Ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς ἀνεγινώσκοντο ὑπεροψία καὶ ψυχρότης· στήθη μαρμάρινα, ὅμοι θεαίνης παρεῖχον εἰς τῆς φυσιογνωμίας τὸ σύνολον γόητρόν τι κολάζον τῆς ἀξιοπρεπείας τὸ ὑπερβάλλον· ἐν τῷ μετώπῳ ἔλαμπε τὸ διάδημα, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ τραχήλου τριπλῇ μαργαριτῶν σειρᾷ ἐκύκλου τὴν μέλαιναν κόμην πεπλεγμένην εἰς ἐνιαῖον πλόκαμον. Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πατήρ αὐτῆς τῇ ἔτεινε τὴν χεῖρα εἴτε κατὰ τὴν ἐκ τοῦ ἀνακτόρου ἔξοδον, εἴτε κατὰ τὴν ἐκεῖσε ἐπάνοδον, κραυγὴ θαυμασμοῦ ἐξέφευγεν ἀπὸ πάντων τὰ στήθη καὶ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων κεκαλυμμένη παρήρχετο, πόσοι δὲν ἠδύναντο νὰ λέγωσι καθ' ἑαυτοὺς: «Ἐστιὰς! ἐγὼ ἀνεσήκωσα τοὺς πέπλους σου!»

Ταλαίπωρε Αὔγουστε ! ὅποια σοὶ ἐπεφυλάττετο ἐξέγερσις ! Ἐνῶ παρεδίδοτο εἰς τὰς πατρικὰς ἐκχύσεις, φρικώδεις διεδίδοντο ἀνὰ τὴν πόλιν φῆμαι· πάντες ὠμίλουν περὶ τῶν ἀνοσίων τῆς Ἰουλίας ἐρώτων καὶ παρεκτροπῶν· εἰς τὰ στόματα πάντων ἐφέροντο αἱ θρασεῖαι αὐτῆς ὕβρεις εἰς τὴν δημοσίαν ἠθικὴν καὶ αἱ θρασεῖαι αὐτῆς ἀκαλασίαι, ἃς ἐπέτεινε τὸ ἐρεθιστικὸν τοῦ κινδύνου γόητρον.

Ἡ θύελλα ἐνεχυμονεῖτο ὅλον ἐν μεγεθυνομένη. Εἰς τὴν Λιβίαν αἱ ἐορταὶ αὐταί, ὧν μετεῖχεν, αἱ πρὸς τιμὴν τῆς Ἰουλίας καὶ τῶν νεαρῶν πριγκίπων μισηταὶ πανηγύρεις ὑπερίμνησκον μόνον τὸν ἐν δυσμενείᾳ υἱὸν τῆς Τιβέριον. Νὰ ἐπαναγάγῃ αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου, ν' ἀναστηλώσῃ σὺν τῇ ἀπολεσθείσῃ εὐνοίᾳ καὶ τὰς ἄλλοτε ἐλπίδας ἦν τὸ ἔργον ὅπερ ἀπὸ μακροῦ ἐπεδίωκεν ἡ ἐγκαρτεροῦσα δέσποινα. Ἡ Ἰουλία διὰ τῆς σφοδρότητος τῶν ἀτασθαλιῶν τῆς ἐφαίνετο ἐπιταχύνουσα τὸν ἑαυτῆς ὄλεθρον. Ἡ καταστροφή ἤδη ἐπεκρέματο ἐπ' αὐτὴν τυφλώττουσαν εἰς τὰς ἀπειλὰς τοῦ κινδύνου. Τὰ βήματά της παρηκολουθοῦντο, πανταχοῦ δὲ κατάσκοποι ἀνεκάλυπτον τὰ ἵχνη αὐτῆς. Ἐβλεπεν ἤδη ἡ Λιβία τὴν ἀντίπαλον αὐτῆς εἰς ὃ ἐπεθύμει νὰ τὴν ἴδῃ σημεῖον περιανομένη καὶ ὅταν διέγνω ὅτι οὐδὲν τῇ ὑπελείπετο σωτηρίας μέσον, ἔστυρεν ἐπὶ τοῦ θυματος τὴν παγίδα. Φοδερὰ ὑπῆρξεν ἡ τῆς πρώτης ἐντυπώσεως στιγμή. Οὐδέποτε σκάνδαλον παρόμοιον εἶχεν ἀναστατώσει τὴν Ρώμην· αἱ καταμυνήσεις ἐνέσκηπτον ὡς κεραυνοί, χάρις δὲ ταῖς μερίμναις τῆς μεγαθύμου αὐτοκρατορίας οὐδεμία ἡστόχει τοῦ σκοποῦ· καθόσον δὲν ἐπρόκειτο ἤδη περὶ ἀνωδύνων αἰτιάσεων καὶ ἐρωτοτροπιῶν μυστικῶς ὅπωςδὴποτε ἐξυφαινομένων· ἡ κόρη τοῦ Καίσαρος κατηγγέλλετο ὡς ἐξουδενωθείσα, ὡς ἡ ἐσχάτη τῶν τριόδων γυνή. Ὑβρεις ἐπανειλημμέναι εἰς τὴν συζυγικὴν πίστιν. παντοῖαι ἀσχημίαι, προσβολὴ δεινὴ εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν οἶκον διὰ θρασυτάτης ἀσελγείας καὶ τῆς ἀναιδοῦς περιφρονήσεως τῶν νόμων καὶ τῶν διατάξεων τοῦ ἀνακτος, πολιτικὰ διαβούλια καὶ συνωμοσίαι μετὰ πολλῶν ἐραστῶν ἐνοχοποιηθέντων ἄλλοτε ὡς συνομοτῶν, τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ κατηγορητήριον, ὅπερ πλῆσσον τὴν Ἰουλίαν ἔμελλε σκληρότερον ἴσως νὰ πλήξῃ τὸν πατέρα. Τὰ ποικίλα ταῦτα ἐγκλήματα ἀπρτεῖτο νὰ πιστῶνται δι' ἀναμφισβητήτων μαρτυριῶν, ν' ἀπεβῶσι κατὰδὲ ἄλλα καὶ ἀποδεδειγμένα, ἵνα ἡ Λιβία κρίνῃ ἐπελθοῦσαν τὴν εὐκαιρον τῆς προσβολῆς στιγμήν.

Ὁ Αὔγουστος ἐλάτρευε τὴν κόρην ταύτην, πρὸς δὲ τούτοις ἀπετροπιάζετο τὸ σκάνδαλον. Ἡ κοινὴ γνώμη παρέστυρεν ἐν τούτοις αὐτὸν καὶ ὁ κυρίαρχος τοῦ κόσμου ἀδυνατῶν καὶ τὴν ἐν προσχήματι εὐπρέ-

πείαν τῆς οἰκογενειακῆς αὐτοῦ τιμῆς νὰ διασώσῃ, ἐδέησε νὰ στέρξῃ ὅπως ἡ δημοσία συζήτησις ἐπιληφθῇ τῶν οἰκογενειακῶν αὐτοῦ ἀποκρύφων καὶ ἀσχημιῶν. Τοῦτο ἐπέτεινε τὴν πικρίαν τοῦ ποτηρίου, κατεμέμφετο δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ τηλικαύτῃ στοργῇ καὶ ἐπισεικεία πρὸς τὸ τέκνον τοῦτο, ὅπερ χθὲς ἦν τὸ ἀγλάισμα, τοῦ λοιποῦ δὲ ἔσται τὸ ὄνειδος τοῦ βίου του. Ἦν ἱκανὸς νὰ ὑπομείνῃ τῶν οἰκείων τὴν ἀπώλειαν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ αἶσχος αὐτῶν, ἡ δὲ περὶ αὐτὸν καταστροφή ἦν φρικώδης. Τὸ στίγμα τὸ προστριβέν εἰς τὸ μέτωπον τοῦ μονογενοῦς τέκνου, ἡ παρὰ βίαις τῆς οἰκογενειακῆς τιμῆς, ἡ βεβήλωσις τοῦ θείου τῶν Ἰουλίων αἵματος, οὐ ἡ ἀγνότης ἀπετέλει τῆς δυναστείας τὴν ἰσχὺν καὶ ἡ διὰ πάντων τούτων διακυβευθεῖσα νομιμότης τῶν κληρονόμων τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ κράτους αὐτοῦ—ταῦτα πάντα ἠδύναντο νὰ κλονίσωσι καὶ τὸν ὑγιέστερον νοῦν. Ἡ καλὴ Λιβία ὀρθῶς εἶχε τὰ πράγματα σταθμίσει. Τὴν πρώτην τῆς καταπλήξεως ὁδὸν διεδέξατο ἡ ἐκ τῆς ἀπελπισίας ὀργή. Αὐτὸς οὗτος ἀπήτησε τὴν καταδίωξιν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ παραστῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὴν σύγκλητον, ἔπεμψε τὸν ἑαυτοῦ ταμίαν ἵνα τὸ κατηγορητήριον ἐπιδώσῃ. Βαρύταται εἰσιν αἱ ἱστορικαὶ μαρτυρίαι. Ὁ Σενέκας ἰδίως διεγείρει τὴν κατάπληξιν· νομίζει τις ὅτι ἔχει ὑπ' ὄψιν αὐτὰ τῆς καταγγελίας καὶ τῆς δίκης τὰ ἔγγραφα. Ὅποια δὲ ἀποκαλύπτει γεγονότα! Ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ διαφορὰ τῶν μεγάλων τούτων δεσποινῶν ἐξικνεῖτο εἰς τὰ ἀκρότατα τῆς ἐπικῆς ὑπερβολῆς ὄρια. Ὑπάρχει τι μυθῶδες τερατῶδες εἰς τὰς ἀκολασίας καὶ τὰ αἶσχη των· θὰ ἐνόμιζέ τις ἑαυτὸν παριστάμενον ἐν μέσῳ τῶν ὀργιαζόντων θεῶν αὐτῶν. Τοσοῦτόν εἰσι φρικαλέα.

Δ'.

Ἐν μιᾷ τῶν ἐσχατιῶν τῆς Ρώμης, παρὰ τὸν ἵππόδρομον, ἠγείρετο ὁ ναὸς τοῦ Ἡρακλέους, γηραιὰ διαβόητος οἰκοδομὴ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Νουμᾶ χρονολογούμενη. Ἦν δὲ εὐρύτατον κυκλοτερές δῶμα μετὰ διπλῆς κιονοστοιχίας, ἄνωθεν φωτιζόμενον. Περὶ τὸν ναὸν ἦν στοὰ ἔχουσα πρὸς ἀνάπαυσιν ἀνάκλιντρα καὶ ὑπερθεν ταύτης θαλαμίσκος καὶ τῶν μονομάχων τὰ ἱματιοφυλάκια. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς στοᾶς ὑπῆρχε χάριν λουτρῶν δροσερά καὶ διαυγῆς δεξαμενὴ, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἠγείρετο ἄγαλμα τοῦ Ἡρακλέους τὴν Λερναίαν Ὑδραν καταβάλλοντος, ἔργον τοῦ Φειδίου. Περὶ τοῦ ναοῦ τούτου τὰ φοβερῶτατα διεδίδοντο θρυλήματα, θεωρουμένου ὡς τόπου ἀποκρύφων συνετεύξεων καὶ ὡς ἀνδροκτοναίου. Θεσπισμα τῆς συγκλήτου εἶχεν ἀπαγορεύσει τὴν ἐν αὐτῷ εἴσοδον τῶν γυναικῶν, τοῦθ' ὅπερ ἦν ἀποχωρῶν ταῖς μᾶλλον διακεκριμέ-

ναίς λόγος, ἵνα ἐπιδιώκωσι τὴν εἰς αὐτὸν προσπέλασιν. Ἐκεῖ συνεχῶς μετέβαιναν ἡ Ἰουλία διὰ ποδῆρους κεκαλυμμένη πέπλου. Ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς ταύταις ἡ ἡγεμονίς ἔφερε καὶ τὸν αἰθίοπα αὐτῆς, μεγαλόσωμον καὶ ὠραῖον δοῦλον, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ὑπεχώρει πᾶσα ἀπαγόρευσις. Ἰαρεὺς τῆς ὑπηρεσίας ἐδέχετο αὐτὴν κατὰ τὴν εἴσοδον, εὐκίνητος δὲ καὶ ἐσπευσμένη ἀνῆρχετο κρυφίαν κλίμακα ὁδηγοῦσαν εἰς τὰ ἄνω τῆς κυκλοτεροῦς στοᾶς, ἔνθα εὐρίσκετο πολυτελὲς αἶθουσα διὰ πολυτελῶν κεκοσμημένη παραπτεσμάτων, ταπήτων καὶ πορφυρῶν προσκεφαλαίων, παρέχουσα δι' ἐπὶ τούτῳ θυρίδος εἰς θέαν πᾶν ὅ,τι ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ ναοῦ ἐτελεῖτο. Ἀπήλαυνεν οὕτω τοῦ βασιλικοῦ θελγῆτρος νὰ θεᾶται τὰ πάντα ἀθέατος. Καὶ ὅτε μὲν ἐνετύγχανεν ἐνταῦθα φίλη, ἥτις ἐγνώριζεν αὐτῇ τὰς ἐν ταῖς παρακαυμένοις θεωρείαις κεκρυμμένας ἐταίρας, ἄλλοτε δὲ ἐρρέμβαζε, φλογερὸν καὶ ἀτενὲς προσηλοῦσα εἰς τὰ κάτω τὸ βλέμμα.

Ἐν τούτοις οἱ τῶν μονομαχιῶν ἀγωνισταὶ παρεσκευάζοντο εἰς τὸν ἀγῶνα· καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ δεξαμενῇ ἐπεδείκνυν μετὰ λουτρῶν τὰ ἐν τῷ ὕδατι ἡμιεκαλυμμένα αὐτῶν σώματα, ἕτεροι ἡσκοῦντο εἰς ξιφομαχίας ἄλλοι ἔτριβον καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ τὰ εὐκαμπτα μέλη, τινὲς δὲ μεταξὺ τῶν στηλῶν ἀνακεκλιμένοι διελέγοντο ἀστείως μετὰ τῶν ἐν τῷ ὕδατι ἐταίρων. Ἡ Ρώμη ἡ πολλὰ καταναλίσκουσα διὰ τοὺς νέους τούτους ἀθλητάς, ἠθέλεν αὐτοὺς εὖ ἔχοντας τὸ σῶμα καὶ φειδρούς, ἀπηρεῖτο δὲ πρὸς τέρψιν αὐτῆς καὶ νὰ θνήσκωσι χαρίεντι τῷ τρόπῳ καὶ κομψῶς.

Ἀναμνησθῶμεν ἐνταῦθα τοῦ ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Καπιτωλίου ἀριστοτεχνικοῦ ἀγάλματος τοῦ μονομάχου καὶ ἀναπολήσωμεν τοὺς ἀκολούθους τοῦ Βύρωνος στίχους: α' Ἐπὶ ὑπερμεγέθους ἀσπίδος κεῖται θανασίμως τετρωμένος μαχητής, οὗ ἡ δεξιὰ χεὶρ, ἀφ' ἧς ἐξέφυγεν ἡ μάχαιρα, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ κλίσις τῆς κάτω φερομένης καὶ καμπτομένης κεφαλῆς, τὸ ἀτενὲς τοῦ βλέμματος, ἡ φρικίαις τοῦ μετώπου, τὸ πᾶν ἐμφαίνει τὴν προσέγγισιν τῆς μορφαίου στιγμῆς, ἐν ἣ ἡ ὑστάτη πνοὴ θὰ ἐκφύγῃ τοῦ στόματος. Ἐπεθύμει ν' ἀποθάνῃ μόνος ἀποκρύπτων ἀπὸ τῆς δημοσίας θέας τοὺς ὑπὸ τῆς ἀγωνίας συσπωμένους χαρὰς κτῆράς του. Ἀντηχεῖ τὸ ἀμφιθέατρον ἐκ χειροκροτημάτων καὶ ἐπευφημιῶν· ἐκεῖνος οὐδὲν ἀκούει· τὰ ὄμματά του καὶ ἡ καρδία μακρὰν ἀποσπεύουσι. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ ἐσκληρυμένος βραχίων θὰ καταπέσῃ καὶ ἀκίνητος ἡ κεφαλὴ θ' ἀναπαυθῇ εἰς ὕπνον αἰώνιον. Ἐν τούτοις διαβλέπει τὴν παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Δουνάβεως καλύβην αὐτοῦ, μειδιά· πρὸς τὴν νεαράν του σύζυγον, ἥτις θρηνεῖ αὐτὸν ἐν τῇ Δακικῇ χώρᾳ, ἐν ᾗ ἐκπνέει ἐκεῖνος ἵνα φαιδρύνῃ τὸν ρωμαϊκὸν λαόν·

Καὶ λοιπὸν εἰς παραπλησίαις ἀσκήσεις τοιοῦτου θανάτου καὶ στάσεως ἐπεδίδοντο πάντες οὗτοι οἱ Ἀντίνοιοι, οἱ Ἑρμαῖ, οἱ Ἀδώνιδες, ὧν οἱ πλεῖστοι ἠσθάνοντο ἐπ' αὐτῶν προσηλούμενον τὸ βλέμμα τῶν δεσπογῶν αὐτῶν. Πτώσις εὐχαρίς, κομψὴ ἀπὸ τῆς χειρὸς ἐκφυγὴ τῆς ρομφαίας, ἁρμονία καὶ ποίησις μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ἐπιδείξεως τοῦ τραύματος, ἰδοὺ τί ἀπετέλει τὰ ἐκλεκτὰ τοῦ ἐν τῇ σκηνῇ μονομάχου προσόντα. Ἀλλ' ἡ διεφθαρμένη Ρώμη ἠυμοίρει καὶ ἄλλων οὐχὶ δημοσίων θεάτρων. Ἐν πλησιοχώρῳ κώμῃ εἶχον αἱ μεγάλαι δέσποιναί τὸν οἶκον τῆς τροφοῦ αὐτῶν, οἶκημα ἀπόκρυφον, μετρίας ἀπόψεως ἔχον σφίγγα αἰγυπτιακοῦ κατὰ τὴν εἰσόδον γρανίτου. Οὐδεὶς ἠδύνατο εἰς αὐτὸ νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ θαυμάσῃ τὴν ἐν αὐτῷ πολυτελεῖ καὶ θαυμασίαν διασκευὴν, πλὴν τοῦ κεκλημένου μυστηριώδους προσώπου, τοῦ ποθουμένου ἀνδρός, ὅστις συχνότατα ἐπλήρωνε διὰ τῆς ζωῆς τὴν ὀλεθρίαν μύησιν. Σοβαρώτατον ἐθεωρεῖτο παράπτωμα τὸ νὰ προσαφθῇ εἰς γυναῖκα ὅτι ἤρξατο μονομάχου, ἀλλ' εἰς τὰς φύσεις ταύτας ἅς κατεβίβρωσκον αἱ νοσηραὶ ὀρέξεις, ἡ πρὸς τὸ ἐγκλημα τάσις ὑπερίσχυε. Θέαμα καμυπομένου ὑπὸ τὸν σίδηρον τοῦ ἀντιπάλου νεαροῦ ἥρωος, ὃν πρὸ μικροῦ ἐθλίβον ἐν ταῖς ἀγκάλαις, τὸ θέαμα τῆς μαραινομένης τῶν χειλέων πορφύρας, ἐν οἷς τὸ αἷμα συνέρρεεν ἐν φλογεροῖς φιλήμασιν ἦν βεβαίως θηριώδης ἡδονή, ἧς καὶ ἡ ἀπλὴ ἰδέα φρίκην ἡμῖν ἐμποιεῖ καὶ ἦν τὰ ἐρατεινὰ καὶ αἰμοδιψῇ ἐκεῖνα τέρατα ἐπεδίωκον ὡς τὴν ὑπερτάτην τῶν ἀπολαύσεων. Καὶ εἰς τὴν καλαισθησίαν αὐτῶν παρείχατο καλλίστη τῶν ἀνδρικῶν τύπων συλλογὴ. Παρὰ τὸ ἀθλητικὸν τέκνον τῆς Νουβίας, ὁ οὐλος Ἀφρικανὸς ἀνέπτυσσε τὴν ὡς Φαύνου εὐκαμυρίαν του, ἀνωτέρω δὲ ἐκυλίστο κατὰ γῆς πρὸς τίγριν ἀγωνιζόμενος λευκὸς καὶ νοσταλγῶν Γαλάτης, ἀμαρμνῶν εἰς τὰ ἐπ' αὐτὸν προσηλούμενα ἐκ τῶν θεωρείων βλέμματα. Κατ' ἔθος πρὸ τῆς ἐξόδου ὁ ἱερεὺς προσήρχετο νὰ λάβῃ τὰ κελεύματα τῆς κόρης τοῦ Καίσαρος, ἧτις νωχελῶς ὑπὸ τὸν πέπλον ὑπεδείκνυε τὴν λεῖαν της. Πολλὰ ἐν τῷ κόσμῳ κατορθοὶ ἢ προστασίαι, τὸ δὲ ἐπάγγελμα τοῦ μονομάχου οὕτως ἐννοούμενον ὠδήγει συνεχῶς εἰς τὸν πλοῦτον καὶ τὰς τιμὰς! Ἐν τούτοις δὲν ἦσαν πάντες εἰς τὰς ὀρέξεις τῆς δεσποίνης εὐπειθεῖς, εὐρέθη δὲ ἡ Ἰουλία οὐχὶ ἀπαξ ἀπέναντι στερρᾶς ἀντιστάσεως. Ὑπῆρχον μεταξύ αὐτῶν καὶ σώφρονα τῶν ἀρκτῶν χωρῶν τέκνα, ἅπερ ἡ ἀνάμνησις τῆς ἡττηθείσης πατρίδος εἶχε μέχρι θανάτου ἐκνευρίσει, βάρβαροι οὖς ἡ προαίσθησις νέου θεοῦ καθίστα ἀπαθεῖς εἰς τὰ ἔργα τῆς ἀκολάστου Ρώμης. Φαντάσθητε τὴν ὑπερτάτην ἐν τῇ τῶν εὐγενῶν τάξει γυναῖκα, τὴν περικαλλῇ, τὴν τὰ πάντα δυναμένην καὶ ἀψηφοῦσαν τὰ πάντα ἀστο-

χοῦσαν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ἀσελγῶν αὐτῆς πόθων καὶ προσκόπτουσαν εἰς τὴν ἀντίστασιν. Τὴν κόμην λελυμένην ἔχουσα, τὰ χεῖλη ἐκ τῆς προσβολῆς συνεσπασμένα, ἐπιμέμρεται καὶ ἐξορκίζει τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὴν Στύγα ἐπικαλουμένη πλανᾶται ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός ἀνὰ τὰς ἐρήμους τῆς πόλεως συνοικίας.

Στυγνὴ τὴν ὄψιν καὶ ἀγριωπὴ ποῦ τρέχει ὑπὸ τοῦ αἰθίοπος ἀκολουθουμένη ; Νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀγνώμονα θεάν, ἥτις οὕτως ἀμείβει αὐτὴν ἀντὶ τοῦ ποσὶ ἀφειδῶς εἰς τοὺς ναοὺς θαψιλευομένου χρυσοῦ. Θὰ φθάσῃ ἐκεῖ ὅπου τὰ βήματά της κατευθύνονται, διότι τὸ πονηρόν της ἐνστικτον δαμάζει τὴν κατέχουσαν αὐτὴν ταρχὴν καὶ τὸν ἱλιγγον. Τὸ πεδῖον τοῦ Ἄρεως δέχεται αὐτὴν, πεδιάς ἀπέραντος εἰς τὸν θεὸν τοῦ πολέμου ἀφιερωμένη, ἣν ἰδιαίτερος οἰκεῖ λαός. Ἀναρίθμητοι στέγαι καὶ στρατιωτικαὶ οἰκοδομαὶ ἀποτελοῦσιν ἐν τῇ εὐρείᾳ ἐκτάσει τετραγώνον ἐκτεινόμενον εἰς ἀχανῆ ἀπόστασιν, ἐν μέσῳ δὲ τούτου ὀρθοῦται χαλκοῦν κολοσσιαῖον τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἄρεως, διαχέον τὴν μεγάλην του σκιάν μέχρι τῆς στοᾶς τῆς κυρίας εἰσόδου, ἐν ἣ τὸ ὄμμα δὲν εὐρίσκει τέρμα ἐν τῇ ἀπεράντῳ κιονοστοιχείᾳ· ὑπνώττει ὁ στρατός· πανταχοῦ βασιλεύει σιγὴ, ἣν ταραττει μόνον ἡ μεμακρυσμένη κλῆσις τῆς φρουράς. Αἰφνης ὁμιλὸς τις ἐν τῷ σκότει διαφαίνεται· στρατιῶται οἰνοβαρεῖς ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰ καταλύματα· εἰσὶ τέσσαρες. Ἡ Ἰουλία πνευστιῶσα ἐμφανίζεται πρὸ αὐτῶν ὀρθία ἐν τῇ μαρμαρίνῃ βαθμίδι· τὴν πλησιάζουσι προπετῶς:

— Ἰέρεια τῆς Ἀφροδίτης, ποῦ κατευθύνεσαι ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τῆς νυκτός ; — Εἰς τὰ μυστήρια τῆς Κίρκης, ἐνθα βλέπει τις τοὺς ἀνδρας εἰς ταύρους μεταμορφουμένους.

Παρόμοιαι δίκαι καταπλήττουσι τὰ πνεύματα, ἡ δὲ κατάπληξις διαρκεῖ ἐπὶ αἰῶνας. Ἐν δεδομένη ἡμέρᾳ καὶ στιγμῇ ἡ Νέμεσις πλήττει διὰ τοῦ ποδὸς τὸ ἔδαφος καὶ ἐκρήγνυνται τότε ὡς κεραυνοὶ τὰ σκάνδαλα ὡς ἡφαιστείων ἐκρήξεις. Ὅ,τι χθὲς ἔτι ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς κακολογία ἢ συκοφαντία, σήμερον ἀποβαίνει γεγονός ἱστορικόν. «Φρικαλέα εἰς τῶν ἀνθρώπων τὴν ἀνάμνησιν», ἐκφωνεῖ ὁ Βελέιος περὶ τῆς δίκης τῶν σκανδάλων τῆς Ἰουλίας, καὶ φρικτῶς ὁ ταύτην ἀφηγούμενος. «Ἡ θύελλα ἐξερράγη ἐν αὐτῷ τῷ οἴκῳ τοῦ αὐτοκράτορος. Λησμονοῦσα πάντα τὰ πρὸς τὸν πατέρα καθήκοντα, πᾶν εἶδος εὐλαθείας πρὸς τὴν τιμὴν τοῦ συζύγου, ἡ Ἰουλία ἐξώθησε τὸ θράσος καὶ τὴν ἀσελγείαν πέραν τῶν ὁρίων πάσης ἀναισχυντίας, ἡ δὲ ἀκολασία της πρὸς μόνον τὸ ὕψος τοῦ γένους αὐτῆς ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ. Ὁ Βελέιος οἰκειότερος τοῖς προσώποις περιορίζεται εἰς γενικότητα καὶ ὑπὸ τὸ κρά-

τος τῆς τῶν σκανδάλων ἐντυπώσεως ἀποφεύγει τὰς λεπτομερείας. Ὁ δὲ ζητῶν τὰ γεγονότα δύναται νὰ εὕρῃ ταῦτα παρὰ τῷ Σενέκᾳ, ὅστις συγκεφαλαιοῖ ὡς ἐπομένως τὸ κατηγορητήριον. « Ἐν νυκτὶ ἐωράθη ἀνὰ τὴν πόλιν πλανωμένη ἐν μέσῳ στίφους ἐραστῶν, περιάγουσα εἰς τὴν ἀγορὰν τὸ αἶσχος τῆς καὶ διὰ τῆς ἀνισχυντίας ἀτιμάζουσα τὸ βῆμα, ἀφ' οὗ ὁ πατήρ αὐτῆς ἐξήνεγκε τὸν κατὰ τῆς μοιχείας νόμον. Ἐν ἡμέρᾳ ἐφαίνετο παρὰ τὸ δύσφημον τοῦ Μαρσίου ἄγαλμα, ἐνθα ἐτέλει τὰς συνεντεύξεις ἐκεῖ μετὰ τῶν φαυλοτέρων τῆς Ρώμης γυναικῶν συμφυρομένη μετεῖχε τῶν ἀτίμων αὐτῶν ἡδονῶν ». Ἐν μέσῳ δὲ τοιοῦτου κόσμου καὶ τοιαύτης κοινωνίας, τί ἡδύνατο πλέον αὐτὴν νὰ συγκρατήσῃ; Ὅσῳ ὑψηλότερον τὸ γένος, τόσῳ μικρότερα ἢ τῆς σωτηρίας ἐλπίς. Ἀπαξ ὀλισθήσας τις ἐν τῷ κρημνῷ, ἀπόλλετο· τὸ ἔγκλημα εἶνε ἄεθυστος παρασύρουσα, ἔχει τὰς βαθμίδας αὐτοῦ, ὧν ἡ κατάβασις ἐρεθίζει τὴν ὀρεξίν εἰς μυστικά, ὧν ποθεῖ ὁ ἀμικτωλὸς τὴν γνώσιν. Νὰ περιέλθῃ ἐν φρενιτιώδει χορῷ τοῦ Μαρσίου τὸ ἄγαλμα, ὁποῖον θέλγητρον διὰ μίαν ἡγεμονίδα! Μετὰ μικρὸν ἡ παραρροσύνη ἐπιτείνεται· θέλει καὶ νὰ στέψῃ τὸ ἄγαλμα· ὁ νόμος κολάζει διὰ θανάτου τὴν ἀτιμον ταύτην πράξιν, ὑπερ διπλασίαν ἀπεργάζεται τὴν ἡδονήν. Ὁ ζήλος εἶνε τόσον ὠραῖον πρᾶγμα, ὥστε οὐδεμία στερεῖται αὐτοῦ. ψυχὴ ἢ τε ὑφουμένη καὶ ἡ καταπίπτουσα· ὁ πράττων τὸ ἀγαθὸν ἐπιζητεῖ τὸ ἀμεινον· ὁ δὲ τὸ κακὸν ἐργαζόμενος ὀνειροπολεῖ τὸ χεῖρον καὶ οὕτω δὲν διστάζει τοῦ Καίσαρος ἢ κόρης νὰ στέψῃ καὶ τοῦ Μαρσίου τὸ ἄγαλμα. Ἀνέκφραστος ἦν τοῦ Αὐγούστου ἡ ἀπελπισία· μόνος ἐν τῷ βῆθει τῶν δωμάτων του, τοῖς φίλοις ἀπρόσιτος, εἶχε συντροφον τὸ αἶσχος του καὶ ἐμελέτα ν' ἀποπλύνῃ αὐτὸ ἐν τῷ αἵματι τῆς ἐνόχου. Μία τῶν θεραπαινίδων τῆς Ἰουλίας, ἡ Φοίβη, ἀπελεύθερος καὶ ἐμπιστος αὐτῆς, εἶχεν ἀπαγχονισθῇ αὐτόχτενος, ἵνα διαφύγῃ τοῦ δημοσίου τὰς χεῖρας. Μαθὼν τοῦτο ὁ Καῖσαρ ἐκφωνεῖ· « Διὰ τί ἡ Φοίβη νὰ μὴ εἶνε ἡ θυγάτηρ μου; » Ἀλλ' ἡ ἡγεμονίς στερεῖται τῆς γενναιότητος ταύτης, προσκολλάται εἰς τὴν ζωὴν, ἵνα κενώσῃ τῶν πικριῶν τὸ ποτήριον ὁ πατήρ, ὅστις φρίττων ἐνώπιον τηλικαύτης ἀτιμίας, ἀπορεῖ πρὸ τῆς ληπτέας ἀπεφάσεως. Νὰ ὀπισθοχωρήσῃ ἐν τῇ πορείᾳ ἣν ἔδωκεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἀδύνατον. Αὐτὸς οὕτως ἐζήτησε τὴν δημοσιότητα αὐτῆς καὶ ἐκήρυξε τὸ σκάνδαλον. Ποῦ νῦν εἰ τῶν εὐτυχῶν του ἡμερῶν φίλοι καὶ σύμβουλοι; Ποῦ εἰσθε Ἀγρίππα, Μικκίνα; Ἄν εἶχε φαισθῇ αὐτῶν ὁ θάνατος, οὐδὲν τούτων ἠθέλεν ἴσως ἐπισυμβῇ· ἀλλ' εὕρισκετο ἤδη πρὸ τετελεσμένων γεγονότων, ἔπρεπε δὲ μετὰ τὴν αὐστηράν αὐτῶν καταδίκην ν' ἀκολουθήσῃ ἡ προσήκουσα τιμωρία. Ἐνταῦθα ἐπανευρίσκο-

μεν τὴν πολιτικὴν, ἥτις ὑπηγόρευεν ὡσαύτως τὸ πρακτέον. Ἡ προσω-
πικὴ ἀσφάλεια τοῦ μονάρχου ἦν ἐν κινδύνῳ, γενέσθω κραταιὰ ἡ πα-
τρικὴ καρδία, καταπνίγουσα ἐν ἑαυτῇ καὶ περιστέλλουσα καὶ τὴν ἐλα-
χίστην τῆς τρυφερότητος καὶ τῆς ἀφύσεως ὁρμὴν. Ἐκ τῶν ἀνακρίσεων
κατεδείχθη ὅτι ἡ λαμπρὰ ἐκείνη τῆς Ρώμης νεότης δὲν ἤρκεϊτο νὰ
προσφέρῃ ἀνισίους εἰς τὴν κόρην τοῦ Αὐγούστου θεραπείας, ἀλλ' ὑπὸ
τὸ πρόσχημα τῆς ἐρωτοτροπίας πάντες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον συ-
νώμνουν κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ Αὐγούστος ἐν ἡλικίᾳ
ἐνός καὶ ἐξήκοντα ἐτῶν ἠρέσκετο νὰ ὑμνῇ μεταξὺ φίλων τῆς ἰδιωτικῆς
ζωῆς τὰ θέλγητρα, λέγων αὐθορμήτως ὅτι κατὰ τὸ τέρμα ἤδη τοῦ ἐπι-
πόνου σταδίου του θὰ ἔχαιρε μεταβιβάζων εἰς νεανικωτέρους ὄμους
τὸ κυβερνητικὸν φορτίον· ἀλλ' ὥσῃ εἰλικρινῆς καὶ ἦτο ὁ τοιοῦτος πό-
θος, σφόδρα ἠγανάκτησεν ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι ἡ θυγάτηρ του ἠβουλήθη νὰ
πραγματώσῃ τοῦτον τῇ βοήθειᾳ ἐνός ἐραστοῦ. Πάντας ἐπληξεν ἡ Νέ-
μεσις τῆς δικαίας τοῦ ἀνακτος ὀργῆς, τοὺς μὲν διὰ θανάτου, ἄλλους
διὰ φυγῆς. Καὶ δὲν ἦσαν ἄσημοι οἱ ἐνοχοί. Ὁ Ἀππίος Κλαύδιος, ὁ
Κοῦίντος Κρισπῖνος, ὁ Σκηπίων ! Ὁ Σεμπρόνιος Γράκχος ἐξωρίσθη εἰς
Ἀφρικὴν, ἵν' ἀναμείνῃ τὸ δῶρον, ὅπερ ἐπεφύλασσεν αὐτῷ τοῦ Τιβερίου
τὸ μῖσος, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἔσπευσε νὰ φονευθῇ. Ὁ υἱὸς οὗτος τοῦ μεγά-
λου τῆς τριανδρίας ἄρχοντος καὶ τῆς Φουλβίας ἦτο ὁ κινδυνωδέστα-
τος τῆς συμμορίας. Ὁ δὲ Αὐγούστος συντρίβων τοῦ ὄφους τὴν φωλεάν
ἠδύνατο νὰ εἴπῃ περὶ τούτου ὅτι εἶχεν αὐτὸν θερμάνει ἐν τοῖς κόλποις
του. Πιεσόντος τοῦ πατρός, δὲν ἠρκέσθη νὰ φεισθῇ τῆς ζωῆς αὐτοῦ,
ἀλλὰ παρέλαβε καὶ ἐξέθρεψεν αὐτόν. Κατέστησεν αὐτόν πραιτορά,
ὑπατον, ἐπαρχίας διοικητὴν καὶ σύζυγον τῆς Μαρκέλλας εὐτυχέστερον,
τῆς Μαρκέλλας τῆς θυγατρὸς τῆς Ὀκταβίας, ἀνασυνάπτων οὕτω τοὺς
ἐνοῦντας τοὺς δύο εἰκους παλαιούς δεσμούς. Περιέπεσαν ὁ Αὐγούστος
εἰς πολλὰς τοιαύτας πλάνας, ἐν αἷς, ἄλλως τε, ἡ μεγαλοψυχία ἦν
ὅλως ξένη· ἡ ἐπιείκεια αὐτοῦ ἀπέρρεεν οὐχὶ τόσον ἐκ τῆς ἀγαθότητος
τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐκ βαθείας τινὸς ἀνάγκης τοῦ νὰ ζῇ ἐν εἰρήνῃ. Δυ-
στυχῶς ὁ μὲν Ὀκτάβιος ἱκανὰ τοιαῦτα ἐπιεικείας ἐπεδείξατο δει-
γμάτα, ὁ δὲ Καῖσαρ ἀπεκόμιζε πάντοτε ἀγνωμοσύνην. Δὲν συνδιαλ-
λάττεται τὸ ἀμετάκλητον μῖσος. Ὅταν κηρύττῃ τις προγεγραμμένους
τοὺς πατέρας δυσχερέστατον εἶνε νὰ προσελκύσῃ τῶν υἱῶν τὴν ἀφροσίω-
σιν καὶ ματαιοπονεῖ χάριτας καὶ εὐνοίας αὐταῖς δαψιλεύων· ἀποδέ-
χονται τὰς εὐεργεσίας, ἀλλὰ δὲν παύουσι τὸν εὐεργέτην μισοῦντες. Ἡ
τοῦ Αὐγούστου ἐπιείκεια ἓνα εἶχε σκοπὸν ὅλως ἐγωϊστικόν, τὴν τοῦ
παρελθόντος λήθην καὶ τὴν παῦσιν τῆς διακωνίσεως τοῦ μίσους· ἐπι-

χείρησις γηράσκοντος ἄστοῦ ποθοῦντος ν' ἀναπαυθῇ ἐν ἡσυχίᾳ.

Ὅποια εἰς τὸν πόθον τοῦτον τοῦ γέροντος πατρὸς ἀντίδρασις ἐν τῇ στιγμῇ τῆς προκειμένης καταστροφῆς καὶ πῶς θὰ προσβλέψῃ ἤδη τὴν θυγατέρα ταύτην, πρὸς ἣν τηλικαύτη ἦν ἡ τύφλωσις του, ἐνοχον δὲ πάσης ταύτης τῆς ἀναστατώσεως ! Ὁ ὕπατος δικαιονόμος, ὁ τῆς δημοσίας ἠθικῆς ὑπέρμαχος ἠδύνατο ἴσως νὰ ρανῇ ἐπεικῆς, ἀλλ' ὁ πατήρ, ὁ ἀποστερηθεὶς τὴν οἰκιακὴν εὐδαιμονίαν, ἔσται ἀδυπώπητος. Ἡμέραν τινὰ ἡ Ἰουλία διετελεῖ ἀπὸ πενταετίας ἤδη ἐξόριστος· ὁ λαὸς συνελθὼν ζητᾷ μεγάλην τῇ φωνῇ χάριν ὑπὲρ αὐτῆς. Ὁ Αὐγούστος κωφεύει ἐν ἀρχῇ, ἀλλὰ βλέπων ἐπιτεινομένην τὴν διαδήλωσιν, «Εὐχόμαι, εἶπε, νὰ πέμψωσιν ἡμῖν οἱ θεοὶ θυγατέρας καὶ συζύγους τοιαύτας, ἵνα δυνηθῇτε νὰ ἐκτιμήσητε τὰ αἰσθήματα καὶ κρίνητε τὴν διαγωγὴν μου.»

Ἐκβληθεῖσα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου, ἐκδιωχθεῖσα τῆς Ρώμης, ἐπέμφθη μακρὰν τῶν ὁρμάτων τοῦ πατρὸς καὶ τῆς πατρίδος, ἵνα βιώσῃ καὶ ἀποθάνῃ ἐπιτηρουμένη ἐν ἐρήμῳ νήσῳ. Φθινοπωρινὴν τινα νύκτα κεκλεισμένον φορεῖον ὑπὸ στρατιωτῶν φυλασσόμενον, ἐξέρχεται τῆς πόλεως. Ἡ χθὲς ἀπὸ τηλικούτου ὕψους καὶ φωτὸς τοὺς πάντας διὰ τῶν ἀκτίνων ἐπισκιάζουσα ἡγεμονίς οἰκτρῶς ἀποπέμπεται τῆς πόλεως, τὸ στίγμα φέρουσα τῆς ἀτιμίας καὶ τοῦ ἐκφραλισμοῦ. Ἡ ἐξορία τὴν ἀναμένει, ἢ κάλλιον εἰπεῖν ὁ θάνατος, διότι εἶνε θάνατος ἡ τοιαύτη ἐξορία, ὁ δὲ θάνατος τῆς ἀσεβοῦς ἱερείας τῆς Ἑστίας, ἥτις ζῶσα ἐθάπτετο, δὲν εἶνε τούτου φρικωδέστερος. Ἐν Καμπανίᾳ, παρὰ τὸν μαγικὸν κόλπον τῆς Καέτης, εἰς μιλίων ἔξ ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἀπόστασιν, ἐπιπλέουσιν αἱ νῆσοι τοῦ Πόνζα, τόποι ἄξενοι, οἵτινες ἐπὶ τῶν τελευταίων τῆς Νεαπόλεως Βουρβόνων ἐχρησίμευσον εἰς κράτησιν τῶν πολιτικῶν καταδίκων. Εἰς τὸ σύμπλεγμα τῶν ἀθλίων τούτων νησιδίων ἀνήκει ἡ ἀρχαία Πανταταρία, παλαιὸς ἐσβεσμένος ἡφαιστείου κρατήρ, πλάτος χιλίων βημάτων ἔχουσα καὶ λευγιαῖον μῆκος. Ἐδαφος ἐκ λάβας καὶ λίθου πορώδους ζυμωθὲν ἄνευ σκιάς καὶ βλαστήσεως, ἐν ᾗ οὐδὲν ἄλλο φύεται, πλὴν τινων λαχάνων καὶ ρυτῶν ἀμπέλου, ἅτινα καὶ τὸν μόνον ἀποτελοῦσι πόρον τῶν πτωχῶν κατοίκων. Ὁ ἄθλιος καὶ γυμνὸς οὗτος βράχος, ὁ ὑπὸ τῶν κυμάτων μαστιζόμενος καὶ διὰ τὴν ἐσχάτην τῆς Ἰουλίας δούλην θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀφόρητος τιμωρίας τόπος καὶ ἐνταῦθα ἡ ἡγεμονίς τοῦ γένους τοῦ Αὐγούστου, ἡ βασιλὶς τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς καλαισθησίας ἐξώκειλε διὰ παντός. Τρομερὰ εἶνε ἡ τοιαύτη ἀπρόοπτος καὶ ἀπότομος μεταβολή. Καὶ πῶς δύναται τις ἔτι νὰ ζῇ ; Δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ ἐγγχειρίδιον, οὐδὲ δραστικόν τι δηλητήριον μεταξὺ τῶν

ἀραιῶν τοῦ νησιδίου βοτάνων ; Παρὰ ταῖς γυναῖξί τῆς ἀρχαιότητος ἡ αὐτοκτονία εἶνε εἶδος ἡρωϊσμοῦ καὶ ἀπορρέει σχεδὸν πάντοτε ἐξ ἠθικῆς τινος ιδέας. Ἡ Ἀρρία φονεύεται ὅπως ἐνθαρρύνῃ τὸν σύζυγον αὐτῆς. Ἡ Πορκία ἵνα μὴ ἐπιζήσῃ τῷ Βρούτῳ. Ἡ Κλεοπάτρα ἵνα σώσῃ τὴν βασιλικὴν αὐτῆς τιμὴν. Ἡ Ἰουλία δὲν εἶχε νὰ σώσῃ ἢ τὴν γυναικείαν αὐτῆς τιμὴν, ἢ τις δι' αὐτὴν δὲν ἦτό τι πολλοῦ λόγου ἄξιον· ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν βασιλικὴν αὐτῆς τιμὴν, τοῦτο ἀπέβλεπε τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὴν αὐτοκρατορίαν, πρὸς οὓς πιθανῶς ἡ στοργὴ αὐτῆς δὲν ἐξικνεῖτο μέχρι τοῦ νὰ θυσιάσῃ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ζωὴν. Αἱ μεγάλαι ἀπελπισίαι ἔρχονται εἰς ἐπικουρίαν τῶν μεγάλων μόνον ψυχῶν, τὰ δὲ μόνα τῆς καλλονῆς, τῆς φιλοκαλίας καὶ τῆς εὐφυΐας πλεονεκτήματα δὲν ἀρκοῦσιν, ἵνα παρασκευάσωσι τῆς Κλεοπάτρας τὸ τέρμα. Ἐν τούτοις ὅσῳ σκανδαλώδη καὶ ἦσαν τῆς Ἰουλίας τὰ ἁμαρτήματα, ὁ ἐξίλασμός αὐτῶν δὲν ἦτο ἥττον φοβερός. Φαντασθῆτω ἕκαστος αὐτῆς τὴν θέσιν, ὁπόταν ἔθηκε τὸν πόδα ἐπὶ τῆς μεμονωμένης ταύτης γωνίας· ἡ παράστασις τῶν ἐντυπώσεων αὐτῆς ἔχει ἀνάγκην τῆς γραφίδος τοῦ Σαιξπήρου. Οὐδὲν τῶν δυναμένων νὰ δεινώσῃ τὴν ποινὴν εἶχε παραμεληθῇ· περιορισμός ἀπόλυτος τῆς εὐζωΐας εἰς τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον ἐν τῇ τροφῇ, τῇ ἐνδυμασίᾳ καὶ ταῖς ἐπίπλοις· οὕτως ἡβουλήθη ὁ Αὐγούστος, οὐ πρὸς τοῖς ἄλλοις ρητὴ διαταγὴ αὐστηρῶς ἀπέτρεπε παντὸς ἀτόμου τὴν εἰς τὴν ἡγεμονίδα προσπέλασιν, δούλου ἢ ἐλευθέρου, ἄνευ ἀδείας τοῦ αὐτοκράτορος, φερούσης τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου. Ὁ Σε νέκας ἐξηγεῖ τὴν ὑπερβάλλουσιν ταύτην ἐπιτήρησιν διὰ λόγων τοῦ κράτους. Κατ' αὐτὸν ἡ Ἰουλία εἶχεν ἐν Ρώμῃ πλείστους φίλους ἐτοιμοὺς νὰ σπεύσωσιν εἰς σωτηρίαν τῆς. Τούτου δὲ ἕνεκα, ὅτε πέντε ἔτη βραδύτερον ἢ οἰκτρὰ τῆς Πανταταρίας κατὰδικος μετηνέχθη εἰς Ρήγιον, τὸ μέτρον ταῦτο ἐλήφθη, οὐχὶ πρὸς ἀνακούφισιν ἀλλὰ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῆς, τιθεμένης ὑπὸ τὴν φυλακὴν τῆς φρουρᾶς ἰσχυρᾶς πόλεως. Ἡ γηραιὰ Σκριβωνία εἶχε συμερισθῇ ἄχρι τέλους τὴν ἀπέλπιδα ταύτην ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπαραμύθητον ἐξορίαν, καθόσον ἐν τῇ τραγικῇ ταύτῃ συμβιώσει μήτηρ καὶ θυγάτηρ κοινὴν εἶχον τὴν θλίψιν καὶ τὸ μῖσος κοινόν. Ἡλπιζεν ἡ Ἰουλία ὅτι κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Αὐγούστου θὰ ἥλλασσον τὰ πράγματα, ἀλλ' ἡ Σκριβωνία μείζονα εἶχε τῆς Λιβίας πείραν καὶ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἔτρεφεν ἐλπίδα κατὰ τὸ διάστημα τῶν σκληρῶν ἐκείνων καὶ μακρῶν ἐτῶν. Ὁ Αὐγούστος κατέλιπε τὸν κόσμον καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ οὐ μόνον οὐδὲ λέξις ἀμνηστίας ἀνεφέρετο, ἀλλὰ καὶ ἐκυροῦτο τὸ ἀνάθεμα. Ἡ Ἰουλία ὡς καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς ἀπεκλείετο τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου, τὸ

δὲ εἰκογενικὸν μαυσωλεῖον δὲν ἔμελλε νὰ δεχθῇ τὴν τέφραν αὐτῆς.
Καὶ θνήσκων καὶ ζῶν ὁ ἀμάλακτος πατὴρ διερρήγνυε πᾶσαν κοινωνίαν
πρὸς τὰ ἀνάξια τοῦ αἵματος αὐτοῦ βλαστήματα.

Φῶτιος Δημητριάδης

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ

ΒΟΡΙΣ ΓΟΔΟΥΝΩΦ

ΤΡΑΓΩΔΙΑΊ

ΝΥΞ. ΚΕΛΛΙΟΝ ΕΝ ΤΗ ΜΟΝῃ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ

ΠΟΙΜΗΝ ἡγούμενος, ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ (κοιμώμενος).

Ποιμὴν

(γράφει πρὸ κανδήλας).

Ἐσχάτη ὑπολείπεται παράδοσις
καὶ δίδω πέρας εἰς τὴν ἱστορίαν μου.
Τὸ χρέος ἐπληρώθη, ὅπερ ὁ Θεὸς
ἀνέθηκέ μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Οὐχὶ
ματαίως ὥρισεν ἐμὲ ὁ Κύριος
ὡς μάρτυρα πολλῶν ἐτῶν, καὶ μάθησιν
μοὶ ἐδωρήσατο. Θὰ εὖρη μοναχὸς
φιλόπονος τὸ ἔργον μου αὐτό ποτε
τὸ περισπούδαστόν τε καὶ ἀνώνυμον,
θ' ἀνάψῃ τὴν κανδήλαν του, ὅπως ἐγώ,
ἀποτινάζας δὲ ἐκ τῶν περγαμηνῶν
τὴν κόνιν τῶν αἰώνων, τὰς ἀληθινὰς
θὰ ἀντιγράψῃ παραδόσεις ἀκριβῶς,
ἵνα τῶν ὀρθοδόξων οἱ ἀπόγονοι
τὸ παρελθὸν γνωρίζουν τῆς πατρίου γῆς,
καὶ τῶν μεγάλων Τζάρων μνημονεύωσι
διὰ τὰ ἔργα των, τὴν δόξαν των αὐτῆν,
τὴν ἀρετὴν — διὰ τὰς ἁμαρτίας δὲ

¹ Συνέχει· ἴδε προηγ. φυλλάδ.